

Tummas Frank Joensen, Skúvoy: Tað er ikki livandi:

Skulu vit yvirliva mugu vit taka okkum saman

– Vit noyðast at betala 31,5 oyru meiri enn aðrir føroyingar fyri hvønn litur av olju. Tað er nógv dýrari hjá okkum enn hjá øðrum at flyta kjøt, skinn og annað inn á meginøki. Tað er ongin endi á, hvussu útoyggjararnar verða niðurlindar. Men skal tað boytast, mugu vit sjálvi taka taka stig til tað

ÁKI BERTHOLDSEN

– Útoyggjarnar eru við at bliva sovibygdir hjá pensjónistum og fritíðarparadis hjá fólki inni á meginøkinum.

Tummas Frank Joensen úr Skúvoy sigur, at heldur gongdin higartil fram, verður ikki leingi til hvør einasta útoyggj í Føroyum er avtoftað.

Hann sigur, at tað er ongin endi á, hvussu fólk á útoyggj verða niðurlind.

– Tað verður beinleiðis mannarnar gjørdur á okkum og øðrum føroyingum.

– Hvi skulu vit t.d. betala 31,5 oyru enn aðrir føroyingar fyri hvønn litur á olju vit fáa?

Skúvoyingurin sigur, at tá ið Stathav var, kostaði oljan tað sama á útoyggj, sum alla aðrastaðni í Føroyum.

– Men tíverri fórst hann og tað var ein stórur missur fyri útoyggjarnar.

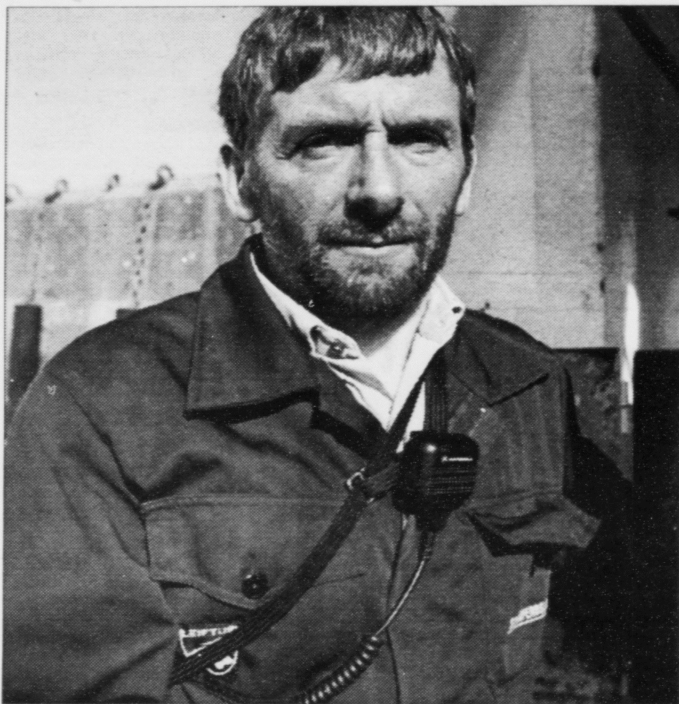
– Tí síðani hava vit fingið olju við strandferðsluni.

– Men fraktina uppá 31,5 oyru fyri liturin, noyðast vit at betala sjálvi.

Tummas Frank Joensen sigur, at sjálvandi skal strandferðslan hava frakt fyri at flyta oljuna, men hon eigur at vera uppi oljuprísnum.

Bilgari í veruleikanum

Hann sigur, at fólk við innliti í slík viðurskipti, hava roknað út, at skuldu oljufeløgini selt somu nøyd av olju á meginøkinum, sum skúvoyingar brúka -80.000 til 100.000 litrar um árið, hevði tað kostað 0,5 oyru meiri fyri liturin at koyrt hana út í meginøkinum í lønum til bilførarar, slitið,

og øðrum útreiðslum, sum standast av at koyra olju á meginøkinum, enn tað kostar at flyta hana til Skúvoyar.

Tummas Frank Joensen heldur tí, at tað er heilt órimiligt, at Krevja 31,5 oyra eyka fyri liturin frá fólki á útoyggj.

Alt annað nógv dýrari

Hann sigur, at sami mannarnar á fólki á meginøkinum og útoyggjafólki ger seg galdandi á so nógvum øðrum økjum eisini.

– Bøndur á útoyggj sleppa ikki longur at hava mjólkneyt, tí tey skuldu miðsavnast á meginøkinum.

– Men tað kostar einum bónda á útoyggj einar fimf krónur í frakt at sleppa av við eitt skinn.

– Eitt kilo av kraftfóðuri kostar eini 20-30 oyru meiri á útoyggj, enn aðrastaðni í Føroyum.

– Og tað kostar fleiri krónur í frakt at fáa eitt krov av oyri.

– Eru fleiri kollu til sama fólk, kostar tað fyrsta 31 krónur, og tey næstu 12,75. Tað er ein lítill bati afturimóti tí, tað var.

– Alt hetta merkir aftur, at bøndurnir á smábýgd verða ikki kappingarførir við bøndur í meginøkinum.

Tummas Frank Joensen heldur, at við hetta lag verða útoyggjarnar skjótt avtoftaðar.

Taka stigini sjálvi

Tummas Frank Joensen er sannfurdur um, at skulu umstøðurnar batna, mugu útoyggjafólk sjálvi taka stigini til, at fáa broytingar í.

– Tað nyttar ikki at vit kasta alla ábyrgd frá okkum, og siga, at landið skal gera alt fyri okkum.

– Vit mugu sjálvi gera vart við okkum og royna at ávirka, har vit kunnu.

Hann sigur, at hann nú ætlar at savna allar skúvoyingar, og landska fólk á øðrum útoyggjum við, fyri at fáa eina loysn á hesum, fyrst og fremst oljuflutninginum.

– Tað rætta er, at vit øll fara við einum samlaðum tilboði til okkurt oljufelag at vita hvaðani vit fáa biligastu oljuna, sigur Tummas Frank Joensen.

Hann heldur eisini, at lögtingið átti at sett eina bygdameningarnevnd, sum skuldi lagt eina ætlan fyri, hvørji tiltøk kunnu setast í verk fyri at varðveita útoyggjarnar og at gjørt eina miðvísu ætlan fyri, hvussu tað kann gerast liviligt aftur.

Yvirhøvur heldur hann, at fólk á útoyggj átti at tikið seg meiri saman og vent sær til landsins myndugleikar í felag.

Skalta og valta

Tummas Frank Joensen sigur, at eitt týðandi mál í hes-

um sambandi er øll úttanbiggia jörðin á útoyggj.

– Nógvar útoyggjar eru nú ikki annað enn sovibygdir hjá pensjónistum og fritíðarparadis hjá fólki á meginlandinum, sum skalta og valta við virðinum á útoyggj, sum teimum lystir.

– Tað mestu jörðina eiga fólk, sum búgva á meginøkinum, men sum koma á smáplássini hvørt heyst at fáa tað av kjöti og øðrum, hon kastar av sær.

Skúvoyingurin heldur, at fyrsta treyt fyri at gera tað liviligt á útoyggj er at geva fólkinum brúksrætt til alla innangarðsjørð.

Hann veit, at føroyingar eru eymir um jörðina, men hann skilir tað ikki.

– Hvi er tað verri at geva fólki á útoyggj brúksrætt til jörðina enn at hækka skattir og avgjöld hvørja ferð botnurin kemur undan í landskassanum, spyr hann.

Hann ætlar sær ikki at taka arvarættin av. Men hann heldur, at tey fólk, sum sita við úttanbiggia jörðini skuldu eisini betalt skatt í útoyggj, tí tað er blóðskeivt, at tey skulu fara við virðinum, men hini skulu eiga kvalmar og ábyrgdina eftir.

Samstundis ávarar hann eisini innleiðingina av privatiseru alla landsjörðina.

– Eg dugi ikki at siggja annað, enn at endin verður, at tað verða nakrir fáir, stórir

jarðardrótir í Føroyum, sum koma at eiga heilar útoyggjar. Tá er tann sfósti livsneistin á útoyggj køvður.

Hava betalt sitt
Hann heldur, at gjøgnum tíðirnar hava smáplássini betalt sín part av landshúsarhaldinum.

Hann minnst, at longu í 1997 var prátið uppi í tinginum um at geva byggunum ein blokk eftir fólkatálinum, sum tey so skuldu klára seg eftir.

– Men nú kemur tað fram aftur at leggja kommunur saman, tí nú er tað til fyrimuns fyri tær stóru kommunurnar, sum hava lánt seg í óføri, at fáa fatur á bankabókunum hjá teimum smáu kommunun-

um, sum flest allar eiga nøkur oyru.

Hann veit væl, at tað verður briklað teimum smáu kommunum, at tær hava onki gjørt, og at tað eru tær stóru kommunurnar, sum hava gjørt arbeidsplassini, sum fólkin á smábýgd liva av.

– Eg haldi, at vit kunnu venda hesum við og siga, at hava tær stóru kommunurnar útvega arbeidsplassini, hava smábýgdin útvegað tað, sum hevur minst líka stóran týðning: Sjálva rbeidsmegina.

Alt verður miðsavnad

Tummas Frank Joensen sigur, at einaferð var tað gott at búgva á smápláss. Og hann ivast ikki í, at tað kann bliva gott aftur. Men so krevst, at ítøkilig tiltøk verða sett í verk, har ið minsta kravði má vera, at tað ikki verður gjørdur beinleiðis mannarnar á fólkið á útoyggj, og á fólki á býgd.

– Fólk á útoyggj eru fyri stóran part sjálvbjargin við kjöti, fiski og fugli og eplum.

– Tvs, at tey spara landinum ein hóp í innflutningi.

– Føroyar eru so lítlar, at tað er einki at missa av.

– Tað er heldur ikki víst, at nakað verður spart við at flyta allar føroyingar inn á meginlandið.

– Tað er hugsanin aftanfryri tiltakið í Ålandi at lata fólk á útoyggj ferðast ókeypis við teirra strandferðslu.

Tað heldur Tummas Frank Joensen kundi verið ein góð byrjan. Ella í hvussu so er áttu útoyggjafólk at fingið bilgari ferðaseðlar.

Veitsla fyri suðuroyingar í Keypmannahavn

Føroyingar rekast allastaðni. Eisini suðuroyingar. Ikki minst í Keypmannahavn

Og nettupp suðuroyingar í Keypmannahavn kunnu gleða seg til 25. oktober. Tí henda dagin verður serligt tiltak, bara fyri teir.

Leygarkvøldið 25. oktober verður veitsla í Føroyahúsinum fyri suðuroyingar.

Og talan er bara um suðuroyingar. Tí heldur ikki makarnar sleppa inn eru teir so óhepnir at verða norðanfrá.

Henda dagin letur Føroyahúsið upp kl. 16.

Tá ið fólkið kemur, stendur skeinkjari fyri teimum við durasnap. Men klokkan 18 verður farið til borðs.

Borðreitt verður við feskari súpan og lambakjøti úr Lítlu Dimun.

Afturvið fáa tey snaps og øl. Omaná fáa tey

kaffi og kakur.

Um kvøldið verður báði føroyskur og enskur dansur.

Tað er pláss fyri 170 fólki í Føroyahúsinum, men Sigurð Béch, sum er ein av fyrrleikarunum, ivast ikki í, at tað verður fullsett.

Tað er ikki lýst við tiltakinum fyrrren hetta vikuskiftið, men tá vóru tíðindi longu hørin munn av munn í danska høvudsstaðnum, og friggjadagin høvdu 30-40 fólk sett seg á veitslulistan.

Talan er um fólk, sum hava búið niðri í nógvar ár.

Tey, sum hava hug at hitia aðrar suðuroyingar í Keypmannahavn, kunnu melda seg til veitsluna í Føroyahúsinum, tlf.: 31 23 15 87, ella hjá Atlantic - Føroya Ferðum, tlf.: 33 32 75 85